

Csiba Erika

Maradandóság és elmúlás

A Vitrin Egyesület kiállítása a Városi Hangverseny- és Kiállítóteremben

Hazánkban Szent Lukács, a festők védőszentjének napján, október 18-án ünnepeljük a Magyar Festészet Napját 2002 óta. E jeles nap alkalmából nyílt kiállítás a Városi Hangverseny- és Kiállítóteremben, a Vitrin Művészeti Egyesület szervezésében. A kiállításon tizenhat, Zalaegerszeg városához szorosan kötődő képzőművész alkotásai kerültek bemutatásra. A 80-as évek végén országsszerte megfogalmazódott egyfajta igény helyi művészeti egyesületek megszervezésére. Az elsők közt jött létre Zalaegerszegen és környékén alkotó művészek összefogásával a ZalaArt Egyesület, mely több évtizedes működés, majd átalakulás után 2016-ban indult újra, Vitrin Művészeti Egyesület néven.

Ahhoz, hogy a kiállításon szereplő tizenhat – különböző érdeklődésű, valamint különböző technikával és stílusban alkotó – művész munkái között megtaláljuk a koherens kapcsolatot, kicsit mélyebbre kell ásunk. A kiállított munkák elsősorban nem a valóságra reflektálnak, annál mélyebb, filozofikusabb tartalommal bírnak. Viszonylag nagyobb teret kapnak a vallási témák, melyek közül az egyik kiemelkedő munka Buday Mihály *Triptichonja*.

A triptichon, mint olyan, egy archaikus forma a festészet világában, gondoljunk csak a középkori szárnyas oltárokra, melyek egy középső fő, és két kisebb képből állnak. Buday azonban szakít a hagyományokkal, mind formájában, mind pedig narratívájában megbomlik a hierarchikus elrendezés. A ciklus képein szereplő alakok mintha egy fátyolszerű vízióból tűnének elő, körvonalaik el-, illetve összemosódnak. Az alakok nem vesznek részt közös cselekményben, egymásmellettségük inkább szimbolikus. A szereplők kiléte nem egyértelmű, tárgyi attribútumaik hiányoznak, Szűz Mária vagy Jézus alakját is csak a viseletük hagyományos ábrázolásmódja miatt ismerjük fel. A triptichon formai megmunkálása akár elnagyoltnak is tűnhetne – látszódo faerezet, képkeret és deszkadarab hozzáillesztése –, de az ecsetkezelésnek, a fény-árnyék játéknak, valamint az arany, a barna és a mélykék színek használatának köszönhetően a kép mégis nagyon elegáns, magasztos összbenyomást kelt.

Hasonlóan archaikus témát dolgoz fel Budaházi Tibor *Ikonoztáz* című munkájában. Ennek a képnek a felépítése jóval egyszerűbb: hat sorban, soronként 15 szent vonul fel egy-

Nemes László:
Átváltozások

Horváth László: Kereszt

Táncos György: Csúsztatások 5.

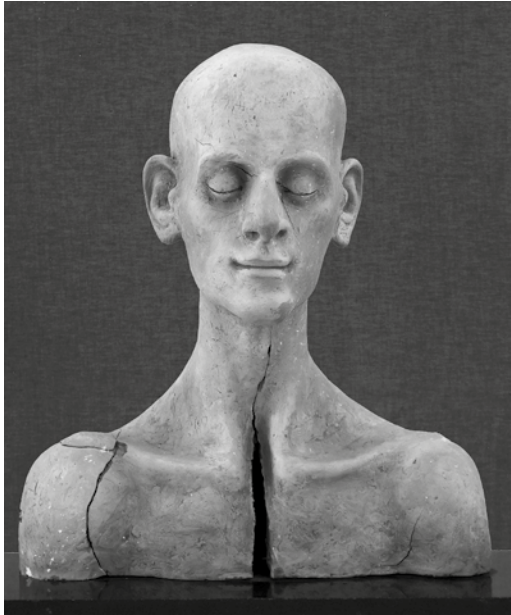

más mellett egy boltív alatt, ami a felső sor szélső figuráit eltakarja. A téglalap formájú rubrikákban álló alakok frontális testhelyzetben láthatóak. Fejüket glória koronázza, attribútumaik elmosódnak. A szentek kidolgozása elnagyolt, a kora középkori bizánci freskók sematikusabb figuraábrázolásaira emlékeztet. Ezt az érzetet erősíti Budaházi a felület koptatásával, ami így a lehámló freskó hatását kelti. A kép középső részén a vörös háttérből kiemelkedik a három szent főpap alakja. Nagy Szent Bazil, Aranyszájú Szent János és Teológus Szent Gergely IV. századi püspökök voltak, akiket a görög katolikus liturgia az apostolokkal egyenrangúnak tekint.

A vallási témák feldolgozásához csatlakozott Horváth László két munkájával. A *Kereszt ereje* című alkotás egy kör formájú, megmunkálatlan kő dombormű, melyen a fényesre csiszolt üveg latin kereszt formájában tör magának utat. Míg ennél a műnél az ősi kő és a nemesebb üveg ellentétét figyelhetjük meg, a *Kereszt* című művön az üveg és a fa furcsa szimbiózisának lehetünk tanúi. A görög kereszt formájú kisplasztika középső részét élénk színű, de már kiszáradt fakéreg alkotja, melyből mind a négy irányból fényesre csiszolt üveghasábok törnek elő. Az üveg, mint a hit szimbóluma, győzedelmeskedik a pogány kő felett és tör elő az ősi fából, a Világfából.

Egy kicsit ritkábban ábrázolt témát dolgoz fel Farkas Ferenc *Bukott angyal* kisplasztikájában. A bronz angyalt a földet érés pillanatában örökíti meg, arcán megfigyelhető a fájdalom érzete. Jóval egyszerűbb kompozíció a szintén bronzból készült női akt, mely a *Készülődés* címet kapta, vagy az *Egry József*-portré. Mindkét szobor kontrapoztos pozíciót vesz fel, kezüket a mellkasukhoz emelik, fejük enyhén előrebiccen.

A kisplasztikák sorát erősíti Szabolcs Péter *Félelem* című, négy műből álló ciklusa. Az égetett agyagból készült szobrocskák kivitele egyszerű, ennek ellenére érzelmdús. Az 1. számú mű egy nyugodt tekintetű büszt. Az alak szemét lehunyja, szája enyhén mosolyra görbül, mégis önmagával összhangban.

Szabolcs Péter: Félelem I.

Németh János: Kezdet

A szobor több helyen sérült, a mellkas részéről hiányzik egy darab, a válla többszörösen összetört, felületén kisebb-nagyobb sérülések figyelhetők meg. Mintha magát az emberi lelket ábrázolná, amit az élet sebzett meg. A 2. számú szoborcsoport Ádámot és az almát tartó Évát ábrázolja. Tekintetükben ott a kíváncsiság, ugyanakkor a kételkedés is. A másik két szobor egymásba kapaszkodó apa-fiú párost és egy házaspárt formáz meg. Mind a négy alak tekintete szomorú, ugyanakkor nyugodt is. Az alakokat körülöleli az elmúlás szelleme, amit a kezeletlen felület sérülékenysége még inkább fokoz.

Oldottabb hangulatban jelenik meg az elmúlás Németh Miklós grafikáin. Az egyedi stílusú részletgazdag ábrákat játékos, mesészerű atmoszféra lengi körül. A képeken finoman keverednek a rokokós-romantikus stílusjegyek egyfajta steampunk fantáziavilággal. A fekete-fehér grafikákon megjelennek az olyan, halálhoz kapcsolódó állatok, mint a varjú, a denevér vagy a kígyó, de a figurák fanyar arckifejezéséből is búskomor mélabú árad. Ennek ellenére mégsem gyászos, hanem inkább egyfajta morbid humor jellemző rájuk.

Szintén egy másik világba kalauzolnak el

Frimmel Gyula metszetei. A *Reneszánsz fénykép*, *Liget* és *Repülő sziget* című alkotásokon látszólag ad hoc módon kerülnek az aprólékosan kidolgozott, realiztikus elemek egymás mellé. A párosítások meghökkentőek lehetnek, például a reneszánsz portré és a századfordulót idéző női akt kettőse, ami színben is elkülönül egymástól, mégis képes egységként működni. A grafika egyes elemei között párbeszéd lép fel, mely a befogadót gondolkodásra sarkallja.

Némileg könnyedebbek a tárlat absztrakt képei, melyek közül Szényi Zoltán festményei tűnnek ki. A kollázként ható *Nosztalgia* és *Emlékképek* című műveken a régmúlt idők megidézésével jelen van az elmúlás és az azon való elmerengés. Ne feledkezzünk meg Oravecz Viktoriáról sem, aki a mindennapi élet formáival és a geometria elemeivel operál. Ebbe a csoportba sorolhatóak Borbás Helga, és Karner László alkotásai is. Mindkét művész a vibráló színek és lendületes ecsetkezelés révén próbálja kifejezni saját művészi nyelvezetét, egyedi stílusát. Nagy Kálmán *Van Gogh-hoz* ciklusában a monokróm, pasztelles felület mögül apró foltokban tűnnek fel a színes expresszionista elemek.

A női akt és a víz alatti fényhatások kölcsön-

hatását tanulmányozza Tánczos György mind a hat kiállított festményén. A vízben lebegő női testet mozgás közben ragadja meg és ezáltal fotószerűen örökíti meg annak pillanatnyiságát.

A tárlatról nem hiányozhatnak Zalaegerszeg ikonikus szobrászának, Németh Jánosnak reliefjei sem. A *Hajnal* egyszerű, plasztikus formavilággal meséli el a pásztor útra kelését, míg a *Forrás* mitikus szarvas-alakja a Csodaszarvas-mondát idézi meg. Mindkét kerámia tondó, a művészre jellemző, népies stílusban készült.

Végül, de nem utolsó sorban, említést érdemel Nagy Szilvia *Poggyász* című munkája. A zománca olvasztott grafikák különböző méretű és nagyságú hasábokra vannak ráapplikálva, amik egy régi bőröndben kaptak helyet. Az egyes képek kevésbé figurálisak, elvont fogalmakat szimbolizálnak. Mint ahogy az életünk során megtapasztalt élményeket és érzéseket hordozzuk magunkkal, úgy raktározódnak el ezek az elemek a bőröndben is.

Farkas Ferenc: Készülődés

Farkas Ferenc: Egy József

